

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Alapította: József Miklós

A kocsordi unitárius
templom.

XVIII. évfolyam 7. szám.
Budapest, 1939. július hó

Az „Unitárius Értesítő”.

A sajtójogi felelősségen felül minden testületi tulajdonban álló lap felelős szerkesztőit és kiadóit kettős felelősség terheli. Az egyik a lapot fenntartó testülettel szemben, a másik az olvasóközönsséggel szemben áll fenn. Ugy érzem, hogy kötelességem az egyik testület határozatát ismertetnem az olvasóközönsséggel, de ugyanakkor el kell mondanom véleményemet ezzel kapcsolatban is.

Az Unitárius Értesítőt fenntartó testület a budapesti unitárius egyházközség, Kebli Tanácsa legutóbbi ülésében a felelős szerkesztő indítványával szemben elfogadta Kelemen Béla vagyongazdálkodó gondnok indítványát, melynek lényege az, hogy a lap terjedelmi és szellemi erősítését nem kényszerűként, hanem havonta magasabb terjedelmű megjelenés mellett kíséreljük meg. A határozat kimondotta azt is, hogy a felelős szerkesztő indítványát nem veti el teljesen, hanem a havonta tizenkét oldal helyett tizenhat oldalon megjelenő példányok tapasztalatainak felhasználásával a decemberi Kebli Tanács ülésében ismét foglalkozik ezzel a kérdéssel. Egyúttal a lap társszerkesztőjéül megválasztotta Szent-Iványi Sándor vallás- és köznevelési tanácsos lelkészt.

Nézetem szerint az így elért eredmény is örvendetes, bár a célnak teljesen nem felel meg, mert az Unitárius Értesítő olvasóközönssége az eddigi havi tizenkét oldalas lap helyett a jelenlegi előfizetési áron tizenhat oldalas folyóirathoz juthat. Ugyanezt az elgondolást célozta az én javaslatom, mely ugyanezt az anyagai két részre osztva, kényszerűként kívánta az olvasókhoz eljuttatni, azzal az elgondolással, hogy minden törekvésünk s jövőmunkáló célkitűzésünk az unitárius hetilap megalapítását és létrehozását munkálja.

Az a gondolat, hogy erdélyi fogalmakkal magyarazzam meg az elfogadott indítvány szellemét, hogy az Unitárius Közlönyt és a Keresztény Magvetőt egy folyóiraton belül egységesítsük, nem lesz eredményes és célravezető, mert hol az egyik, hol a másik rovására kell majd engedelményeket tennünk, az elképzelések közé be nem sorozható élet követelményei szerint. Feladatunk pedig az, hogy egy magas szellemi igényt is kielégítő, valóban „Unitárius Értesítő”-t adjunk, mely képes arra, hogy nagyon is sokféle rétegeződésű unitárius olvasóközönsségünk igényeit kielégítse.

Az elfogadott indítvány a legteljesebb elismerését fejezte ki a jelenlegi szerkesztő eddigi munkájával szemben s a lap irányítása jövőben is az ő kezében marad, míg az új társszerkesztő a lap tanulmány- és cikkanyagának megírásában és összegyűjtésében áll be az olvasóközönsség szolgálatába.

Kötelességem lelkiismeretem szerint felelni még arra a kérdésre, hogy miért vállalom

a fentiekben elmondottak ellenére továbbra is az Unitárius Értesítő felelős szerkesztését. Teszem ezt azért, mert hitem szerint előbb vagy utóbb olvasóközönsségünk mellett, lapunkat fenntartó testületünk is reájön annak igazságára, hogy a most elfogadott indítvány csak az én gondolataim keresztülvételének eselében lesz valóban gyümölcsözővé.

Örvendeni fogok, hogyha ebben a kérdésben az egyik forum beszéde után a másik forum: az olvasóközönsség is hallatni fogja a hangját.

Ferencz József.

**Ötven éves érettségi találkozó.
1889—1939.**

Hol vagytok ti régi játszótársak?
Közületek csak egyet is lássak!

A nagy Petőfi sorai jutának eszembe most, amikor életpályánk vége felé jártában szólok hozzátok határokon belül és határokon túl elszórtan élő kedves osztálytársaim, akikkel együtt ezelőtt 50 évvel a kincses kolozsvári „Unitárius Alma Mater” kebelében tettem érettségim.

Megszólalok, hátha szavaim nem hangzanak pusztóban el visszhang nélkül.

Emlékezzetek! Adjatok életjelt magatokról! Arra kérlek az annakidején aláírt kötelezvényünk értelmében, mint emlékeztetésre akkor főkatalmázott osztálytársatok.

Ha választokat kezeimhez veszem: „továbbiakról is tájékoztatni foglak mindnyájatokat.

A nagy Brassai-bácsi szerint: az ismétlátásig szeretettel köszönt osztálytársatok:

Alsódabus, 1939. VI. 10. (Pestmegye).

Imreh József
ny. főszolgabíró.

AZ UNITÁRIUS NÖSZÖVETSEÉG hálás köszönettel nyugtázza a magyarkúti gyermeknyaraltatás céljára eddig kézhez vett cukor- és lekvár adományokat. Tekintettel arra, hogy ebben az esztendőben kétszer annyi a nyaraltatás áldásában részesülő gyermek, mint tavaly, arra kérjük kedves Testvéreinket, hogy aki még nem adakozott, ha megteheti, juttasson a II. csoportban nyaraló gyermekek számára cukrot, lekvárt. A sok apró adomány javítja a gyermekek ellátását és könnyíti az Egyházközség terhét, melyet a nyaraló gyermekek jó ellátása jelent számára.

Örömmel tudatom lapunk olvasóival, hogy lapunk augusztusi száma már havi 16 oldalas terjedelemben jelenik meg. Az előfizetési ár változatlan marad. Szent-Iványi Sándor társszerkesztő is ekkor kapcsolódik bele közvetlenül lapunk szerkesztői munkájába. — Lapzárta minden hó 5-én. Később érkező híreket nem tudunk használni. — Minden kézirat ezután is: „Unitárius Értesítő” Szerkesztősége, Budapest, V., Koháry-u. 4. sz. alá küldendő.

Keresztek

Sűrű sorokban állanak az áldott magyar földön a búzakeresztek. Isten jóvoltából földanyánk megadta gyümölcsét. A legdrágábbat és a legízletesebbet, amit valaha emberi törekvés az isteni akarat támogatásával létrehozott.

A nép fia, a föld szerelmese, reménység alatt szántott. S amit a barázdákba annak idején egy mélységes sóhajtással, egy égbenéző tekintettel elszórt, elvetett, minden egyes mag — mint a boldog jövő biztosítéka — még a hótakaró alatt is megtette kötelességét. Édesdeden szunnyadt egy darabig, majd mély álomba merült, s egyszer csak azt vette észre, hogy az örökélet esirája erjedez az ő bensejében. Az útszéli rög és az Isten kegyeltje, a drága mag, kezet fognak egymással, szövetséget kötnek esőcseppel, napsugárral, meg a kósza széllel, meg a szívből jövő buzgó imádsággal s — ime! — itt van mindnyájunk szeme láttára a csoda: az arany kalász, az új kenyér.

Szerte az országban, áldott magyar földünkön, sűrű sorokban állanak mindenfelé a búzakeresztek! Eyim — tied — övé... Mindnyájunké! Mert mindannyian gondoltunk rája, naponta imádkoztunk érte, kalaplevéve köszöntöttük a gazdát és az aratómunkást, akinek rithmikus csapása alatt hullottak a rendek, hullottak egyre-másra, a nap hevében és a telehold ezüstös tányérja alatt. Most végre itt van a dagadó kérékből egyberakott „kereszt“, a magyar megváltás symboluma.

A nép fia, a föld szerelmese s vele együtt mink is, égbenéző tekintettel adunk hálát a mindenható Isten áldott gondviselésének, hogy atyai kegyelmét nem vonta meg tőlünk, magyaroktól, akik a keserű sorscsapások alatt is egyedül Benne bízunk — rendületlenül.

Meg-megállok itt-ott a Dunántúl lankáin, ahol egykor a pályafutás nemes ösztönével beállottam az Ur seregébe. Az ősi avar föld-sánc (népiesen: Bolondvár) tetejéről belátom az egész környéket, amelyet a Duna és a Balaton, a Bakony és a Vértes határolnak. Ide látszik tán még a falu tornya is, ahol a lévitáság száraz kenyeren tanultam megbecsülni a munkát, a gyülekezetet, az iskolát, a gyermeket, a barátságot, a dalt, a szerelmet s a szent hazafiság mocsoktalan zászlaját, amely köré ma is hívnam, hívogatnam minden magyar testvéremet — a „kereszt“ jegyében.

Sok a mi keresztünk. De amíg Isten jóvoltából, ilyen álmatag, ilyen tündéri látványban van és lehet részünk, amint széttekintünk az ős avar határon, addig ne féltsük ezt a nemzetet. Egyetemes keresztény egyházunk azért emelte az Isten jobbára a maga tanító-mesterét, mert a keresztthordozásban mindnyájunknak követendő példát adott. Mintha halanók ma is a kasza suhintásából s az azt kísérő lágy zizegésből a bibliai jeligt: „Aki én

utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel az ő keresztjét és úgy kövessen engemet.“ Vajjon lesz-é, aki meghallja és megértse? Vajlon lesz-é, aki tűzön-vízen át kövesse? Mert nekünk nincs szükségünk se lagymatag magyarokra, se lagymatag keresztényekre. A név még nem sokat jelent...

Sok a mi keresztünk. De mindjárt kevesebb lesz, ha egymást megbecsüljük. Mindenkít a maga érdeme szerint. Megbecsüljük kivált azt a jó testvérünket, akiről el lehet mondani közpéldabeszédben, hogy „olyan, mint egy falat kenyér.“ Megbecsüljük a kérges tenyeret, a hulló verejtéket, a szent rögöt, az imára hívó estharangszót, az álom karjaiban pihenő csecsemőt, a Jövő aratóját, és minde nek fölött az aratás Urát, akit kérve-kérünk: bocsássa ki az ő aratóit a nagy magyar Aratásra.

Józan Miklós.

HŐSÖK, EMBEREK

Apa és fia.

Gondnok volt az apa, a fia presbiter. Egyszerre vállalták kötelességeiket a kocsordi unitárius gyülekezetben és egyszerre hagyták el őrhelyüket. Három nappal a templomszentelés előtt egymás mellé temetkeztek a kocsordi új temetőben. A gondnok beteg volt. 76 éves szíve egy fél esztendeig vívta életharcát a halállal. A szív nem bírta már s győzött a halál. Ember sorsa ez. Máskor nem döbbenünk meg rajta. Kis András halála mégis megrendítő volt. Mert a fia, a presbiter egészséges volt és néhány órával mégis előbb halt meg, mint az apja, a gondnok. Kis Ignác a kocsordi unitárius gyülekezet fiatal presbitere, élete delén innen tartott. Ugy roppant össze, munka közben, mint a villámsújtotta tölgy. Tragikus halála gondolkodóba ejtette, ha voltak, még ellenségeit is. A szénakazal mellett, alig két méter magas létrán állott. A létrafok eltörött alatta és ő oly szerencsétlenül esett le, hogy összetört gerinccel többet talpra állani nem tudott, az orvosi tudomány nem segíthetett rajta. Elvégeztetett. Néhány órával utána a halállal vívódó apa követte fiát. Apa és fia, a gondnok és a presbiter, a templomépítő gyülekezet két vezetője beleépítette lelkét az új székely templomba. Életük üzenet volt nekünk, akik ismertük őket. Unitárius hitükért sokat szenvedtek, gúnyt, megpróbáltatást. Verítékezve dolgoztak, áldoztak az új hitért, mely összetört lelkük egyensúlyát adta vissza. Temetésükön megerősödött a hitünk. Nem lehet, hogy ott a sírnál befejeződött volna minden. A gondnok és a presbiter él tovább. Az apa és a fiú halála megszagatta a család lelkét a gyász fájdalmával, de ha minden rosszindu-

latú ember utolsó erejéig szüntelenül sírokat ásná, akkor se tudnának annyit ásní, hogy őket, dolgos és béketűrő lelküket tőlünk elvehetné. A templomépítő munkában ismerem meg őket, apát és fiát, a gondnokot és a presbitert. Hitet teszek mellettük, tudom, hogy áldott és boldog az a gyülekezet, melynek ilyen munkás vezetői vannak. És a gyülekezet akkor lesz méltó hozzájuk, ha a példát, melyet ők mutattak, a jövőben is követi. A megkezdett munka folytatásában az ő dolgos építő szellemük legyen világító szövétnek. A halottak pihenjenek csendesen, a dolgozó élet pedig törjön előre tovább a megkezdett úton, a megálmodott jövő felé.

Pethő István.

KRÓNKA

A kocsordi templomszentelés.

Egyházi életünkben a templomszentelés mindig a legünnepélyesebb alkalmak közé tartozik. A gyülekezeti élet legszebb megnyilatkozása az a pillanat, amikor a hívő lelkek közössége áldozatával épült Istenhajlékot egyszerű, de ünnepélyes szertartás keretében az egy igaz Isten tiszteletére felszenteli. A kocsordi unitárius templom a legfiatalabb a csonkaországi unitárius templomok között, s ugyanilyen fiatal az a gyülekezet, mely most féltő gonddal állja körül a felépült hajlékot, az új templomot. A falu közepén, szép helyen ahonnan a torony messzire ellátszik, s ahonnan a harang szava messzire elhallatszik, épült fel az erdélyi székely stílusú templom, Szinte László budapesti székesfővárosi műszaki főtanácsos szép alkotása, melynek egyszerű felér falai és fából készült tornya a sűrűn arra járó autós vándorokat arra készítetik, hogy pár percre megállva, elgyönyörködjenek benne. Igazi lelki gyönyörúsége van azonban annak, aki belülről is megtekinti ezt a templomot, melynek mennyezetét 104 különféle festett kocka díszíti, valamennyi más és más magyar és székely motívummal, melyek Kereki Gábor lelkész lelkes munkásságát és művészi érzékét dicsérik.

Szép vasárnapi reggel fogadja a templomszentelésre főtisztelendő Józán Miklós püspöki vikárius vezetésével érkező vendégeket. A kocsordi állomásbn a vármegye nevében dr. Kozányi Zsigmond vármegyei főjegyző, a község nevében Brandt Dezső községi főjegyző üdvözlök, a gyülekezet örömét pedig Varga Ilonka tolmácsolja, aki kis verses üdvözlője után virágot nyújt át a főpásztornak.

A harang hívó szavára sokan gyülekeztek össze a közletről és a távolból s tele templom fogadja a palástos lelkészeket, amikor a felszentelendő templom kapuja elé érkeznek. A templom kapujában a főpásztort és Harrington Donald amerikai unitárius lelkészt újra virágesokkal

fogadják. Bent a templomban a hívek zsoltáros énekszóval fogadják a lelkészeket. Ferencz József a kocsordi gyülekezet vezetésével megbízott központi lelkész rövid fohásza és bibliaolvasása után Pethő István pestszentlőrinci lelkész buzgó imádságban kéri Isten áldását az új hajlékra, s egyben a legelső magyar emberre, az ország Kormányzójára is, akinek születése napját ezen a napon az egész országban megünnepeltük. Az egyházi beszédet dr. Csiki Gábor missziói lelkész mondta, s beszédében hitet tett az unitárius tisztesség és szeretet mellett, melyek ennek a háznak pillérei és alapkövei. Nagy Sándor vezetésével a kocsordi unitáriusok alkalmi férfikara elénekelte Schubert: Itt a szent, a nagy nap kez-

Az unitárius dalárda a templom bejárata előtt.

detű szép énekét. A templomszentelő beszédet Józán Miklós püspöki vikárius, felsőházi tag mondta. „Békesség ez háznak“ voltak azok az evangéliumi igék, melyekre nemesveretű beszédét felépítette. Gondolatai ma is ott esendülnek meg mindnyájunk szívében s feledhetetlen volt az a pere, amikor Isten áldásáért fohászzkodott a hívek gyülekezete és mindnyájunk számára, mert e hajlék a békesség hajlékának szenteltetett fel.

A most már felszentelt templomban a lelkész üdvözli Józán Miklós püspöki vikáriust, aki meghatott szavakkal válaszolva köszöni meg az üdvözlést, emlékeztetve arra az alkalomra, amikor pár héttel ezelőtt a beteg gondnok meglátogatására már néhány órát Kocsordon töltött, aki azóta már presbiter fiával elköltözött soraink közül. Lelkész bejelenti, hogy egyházunk világi feje, dr. Mikó Ferenc főgondnok-helyettes, akadályoztatása miatt nem tudott megjelenni s tolmácsolja üdvözlését. Bejelenti, hogy Szatmár vármegye képviselőjében dr. Kozányi Zsigmond vármegyei főjegyző, a mátészalkai járás képviselőjében dr. Madarassy István tb. főszolgabíró jelent meg ünnep-

ségünkön, akiket szeretettel üdvözöl. Köszönti Kelemen Béla rendőrfőkapitány-helyettes ömeltóságát, a budapesti anyaeklézsia gondnokát, aki az anyaegyház és az unitárius egyház üdvözletét tolmácsolja a kocsordi gyülekezetnek. Egyúttal bejelenti, hogy a templomszentelés öröme a budapesti anyaegyházköztség a kocsordi leányegyházköztségnek adományozza 2.200 pengő értékű templomtelkét, melynek árát eddig kölcsönképen előlegezte. Harrington Donald amerikai unitárius lelkész meleg szavakkal üdvözli a templomot szentelő kocsordi unitárius gyülekezetet, melyet az amerikai unitárius gyülekezetek is támogattak igazságot kereső nemes munkájában. A támogatás értéke nem a pénzben, hanem a testvéri szeretet megnyilatkozásában van, s ennek emlékét viszi el magával, erről a templomszentelési ünnepélyről is, s örvend, hogy itt tolmácsolhatta az amerikai és angol unitáriusok testvéri szerencsekívánságait.

Dr. Csiki Gábor lelkész felolvasta a kocsordi gyülekezet alakulása és a templom megépítésének vázlatos történetét. A gyülekezet buzgó éneke után Darkó Béla füzesgyarmati lelkész úrvaesoraai ágendája készíti elő a hívek lelkét az Ur asztalához való zarándoklásra, s a vendégek és helybeliek háládatos lélekkel részesülnek a kenyér és a bor áldásaiból. Az Ur asztalára a kenyeret és a bort Ajtai Mihály presbiter és felesége Tárkányi Klára adományozták. Ez alkalommal vettük először használatba azokat az úrasztali kelyheket, melyeket budapesti egyháztársadalmi egyesületeink adományoztak a kocsordi gyülekezetnek. A Dávid Ferenc Egylet, a Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület, a Perczelné Kozma Flóra Leányegylet és a Konferenciás Tábor Ifjúsága jött segítségünkre s együttesen két úrasztali kelyhet, egy úrasztali tányért és egy keresztelő kancsót vásárolt és ajándékozott a kocsordi gyülekezetnek.

A gyülekezet örömmel fogadta a budapesti unitárius Nőszövetség, a hódmezővásárhelyi, orosházi, kecskeméti unitárius hívek levélben tolmácsoló üdvözletét. A templomszentelési ünnepélyen a fentebbi sorokban már említettekén kívül részt vettek Imreh József ny. főszolgabíró és László János ny. Máv. főfelügyelő, egyházi tanácsosok, továbbá Csipkés Ödön, dr. Vernes István nyíregyházai, dr. Imreh Dénes nagykállói, Derzsy Kálmán, dr. Egyed János debreceni egyházi tanácsosok, Bogárdi István, a dunapataji unitárius gyülekezet gondnoka, Paizs Zsigmond, a pestszentlőrinci gyülekezet pénztárnoka, valamint többen a közeli és távolabbi környékről összegyűlt híveink közül.

A templomszentelési ünnepély a magyar imádság, a Himnusz eléneklésével ért véget, mely után Józán Miklós püspöki vikárius Isten áldását kérte a gyülekezetre, minden templomra és emberre egyaránt.

A hívek adományából összeadott közebéden Kiss Zsigmond presbiter esürjében a gyülekezet

tagjai családi közebéden vettek részt, ahol az első pohárköszöntőben Józán Miklós püspöki vikárius Magyarország Kormányzóját éltette. A további pohárköszöntésekben dr. Imreh Dénes kocsordi tb. gondnok a gyülekezet nevében Józán Miklós püspöki vikáriust köszöntötte. A pohárköszöntők közül kiemeljük ifj. Szabó László tiszai kisgazda unitárius testvérünk beszédét, melyet lapunk mai számában közlünk.

RÓVÁS

Az élő hit tiszta tüze.

Mindig borzalmas érzés vesz erőt rajtam, valahányszor tüzet látok. A hideg is borzongat, amikor látom, hogy a fékevesztett elem hogyan törizúzza, rombolja le s emészti meg mindazt, amit az emberi szorgalom és munka alkotni tudott.

Ezzel ellentétben a jóleső öröm érzete tölti meg a szívem, amikor az élő hit tiszta tüzét látom fellobbanni embertársaim lelkében. A fellobbanó hit magasra törő lángja vezetett el engem is közel 200 km-ről — mint a napkeleti böleket az igazság csillaga — hogy részt kérjek és vegyek kocsordi hittestvéreim örömeiben. Valahogy úgy érzem, lelki kapcsolat fűz kocsordi testvéreimhez; amennyiben engem is hasonló módon vezérelt az egy élő igaz Isten az unitárius hit csodálatos világosságára. Isten, aki méltóságán alólinak tartja közvetlenül foglalkozni velünk, akarátának végbevételére embert, halált, csapást használ eszközzül. Velem szemben is az embert használta, amíg ide nem térített ez egyszerűségében is fenséges hitre. Kaptam felbujtó, lázító, békességrontó jelzőket, viseltem hitehagyott, csúfolódó megjegyzéseket, leszédtek rólam még a keresztvizet is; mind ezt csak azért mert a feketére nem voltam hajlandó mondani, hogy hófehér, nem ismertem el a nyakatekert igazságot színigazságnak és mert nem követtem az elvet, mely szerint bort igyak, amikor vizet prédikálok. Mindent túrtam, amíg az Isten kegyelme erkölcsi elégtételt is adott, amikor még annak is innia kellett az egészségemre egy pohár bort — ha csak nevetséges nem akart lenni, — aki rám kiabálta a „feszítsd meg“-et, s nem sajnálta volna elvesztemet sem. Próbáltam visszatéríteni, mert elismertek értéknek, amikor már elvesztettek. Minden hiába, mert e hittől eltérni nem fogok soha.

Ez megtanít a minden tekintetbeni egyeneségre, jellembeli tisztaságra, megtanít faji és nemzeti öntudatra, szorgalmas, munkás életre, józan takarékosagra; ez teszi lehetővé hogy anyagilag, ebből kifolyólag erkölcsileg is emelkedni fogunk. Az erkölcsi emelkedéssel pedig vele jár a megértés, a szeretet és az egymás iránti megbecsülés. A szeretet pedig az a hatalom, mellyel világokat lehet rombadönteni, viszont rombadölt világokat, — közte a mi magyar világunkat is — fel lehet építeni.

Hittel teljes, munkás, becsületes életet élni tehát kötelességünk, mellyel tartozunk egyházunknak, fajunknak, fiainknak és unokáinknak, tartozunk a magyar jövődönnek és a magyar fellámasdásnak. Ennek a boldog kornak mielőbbi eljövetelét köszöntsük!

Szeretetteljes üdvözlettel:
Tiszaugar.

ifj. Szabó László.

BESZÁMOLÓ

A nyári konferencia.

Az unitárius Konferenciás Tábor intéző bizottsága megrendezte június 22—25 napjain idei konferenciáját. Elindultunk a délután 2 óra 17 perces vonattal tizenketten, mint az apostolok, azzal a céllal, hogy pár napot csendes helyen, jó levegőben, üdítő forrás mellett, Istent keresve, a Mester árnyékában eltöltsünk a mi kedves magyarkúti telepünkön. Megérkezve Magyarkútra felvontuk a zászlót, Ferencz József központi misziói lelkész mondotta a megnyitó imát és üdvözölte a megjelenteket. Ozsonna után szabédi Székely Sándor „Unitarizmus és nemzet” címen komoly érvekkel bizonyította, hogy az unitárius egyház magyar egyház s egyúttal a legeszszerűbb vallás. Másnap délelőtt Ujvári László „Dr. Iván László unitarizmus művei alapján” címen tartott emlékbeszédet, megelőzőleg bibliát olvasott és záróul imát mondott Szent-Iványi Sándor volt teológiai tanár. Szombaton délelőtt Szent-Iványi Sándor „Mi a konferencia célja?” címen tartott előadást, a jelenlévők kimondották a szervezkedést és megválasztották a szervező bizottságot. Délután dr. Csiki Gábor „Unitarizmus és egyéniség” címen tartott felolvasást, melyben ismertette a mai mozgalmakat s az egyházak felépíttetését és ismertette az egyéniségre épített unitarizmus előnyeit és hátrányait is. A vita berekesztése után Harrington Donald ismertette a hollandi ifjúsági szabadelvű keresztény mozgalmat. Vasárnap délelőtt Istentiszteleten imát mondott Donald Harringtonné Szánthó Vilma, bibliát olvasott és beszédet tartott az igazi lelki cselekedetről Máthé evangéliuma V. rész 41. verse alapján Szent-Iványi Sándor teol. tanár. A napot zászlófelvonással egybekötött ima és ének nyitotta meg és zászlóbevonással egybekötött ima és ének zárta be. Imát mondtak lelkészeink és laikusok. Az előadásokat bibliaolvasással kezdtük meg. Bibliát olvasott Szent-Iványi Sándor és Ujvári László. Étkezéseinket is imával kezdtük meg, imát akkor is lelkészeink és laikusok mondtak. Csütörtök este a teremben szórakoztunk, pénteken és szombaton tábortüzet gyújtottunk a táboron kívül, ahol szombaton Kisgyörgy Áron keblitanácos testvérünk flekken sütést rendezett. Vasárnap az esti órákban oszlott szét a társaság. Egy része gyalog ment Nógrádverőcére és onnan az esti hajóval érkezett Pestre Donald Harringtonékkal

és Szent-Iványi Sándorral s kedves feleségével. Másik része a társaságnak az esti vonattal jött haza. A konferencián hosszabb-rövidebb ideig összesen ötvenen vettek részt Józán Miklós vikárius úr vezetésével. Legtöbben vasárnap voltak, akkor körülbelül negyvenen voltunk, de minden nap voltunk 15—20-an. Ez csak váza annak a kedves négy napnak, amit telepünkön töltöttünk s aki nem üres lélekkel ment le, az bizony gazdag lelki ajándékkal tért vissza otthonába, örvendve annak, hogy isteni sugallatra vette magának a fáradságot és költséget s elindult a konferenciára, hogy letegye a napi gond terhét és az evangélium örökéletű vizétől megfrissüljön és új erőt merítsen a további küzdelemre.

Ujvári László.

IFJUSÁG

A nyaralótábor.

Június vége felé rendre bezárulnak az iskolák kapui s a kisebb-nagyobb diákok boldog reménykedéssel tekintenek a két hónapi vakáció elé. Az unitárius ifjak szívrepesve várják az indulást a magyarkúti paradicsomba, az unitárius nyaralótelepre. Végül elérkezik a nagy nap. A vonaton töltött másfél óra, az emlékek felidézésében és tervezgetésekben a jövőre nézve, észrevétlenül elmúlik.

A magyarkúti nyaralótelep... A vidám gyermekkacajtól, madárdaltól hangos tábor, melyet a környékbeli hegyek védőleg vesznek körül. A komor erdők és az égbenyúló hegyormok a kincses Erdélyre emlékeztetnek. A csobogó patakok és a lombokat rezgető szellő, mennyi mesét locsog a fürdőző apróságoknak. Az erdőben szaladgáló őzikék, amint hideg orrukat a patakok friss vizébe mártják, szorosán a táborhoz, a tábor életéhez tartoznak. Ha az erdőbe kirándulnak a gyerekek, más világban vannak, mint a patakok partján és más érzelmek dúlnak keblükben a réten is. Ez mind külön élmény, csupán az ózondús hegyi levegő egyformán egészséges mindenütt.

Az első napon öt óra után talpon van az egész tábor, de a harmadik héten bizony hét órakor soknak kell a fülébe fújni az ébresztőt. Az egész napi szaladgálásban kifáradva, éjszaka nyugodtan és mélyen alusznak. Reggel sípszóra mindenki felkel, jéghideg vízben mosdik és zászlófelvonáshoz, majd reggeli tornához és reggelihez sorakozik. A zászlófelvonás minden táborban a hazafias érzést s a vallásosságot tartja ébren és fokozza. A táborban elmaradhatatlan reggeli torna az esetleges álmateljesen kiüzi és friss erőt, új kedvet ad a napi munkához. A reggeli utáni munkaszolgálatot kedélyesen, vígan végzik, várva a tízórait. Az elfáradt és csüggedt lelkeket jókora ízes kenyér és a tízórai utáni szabad foglalkozás vigasztalja. Délelőtt nagy sétákat lehet tenni a fenyvesben, kirándulni az erdőben, vagy

a patakban fürdeni. Ebédre mindenkit elsősorban a gyomra, s csak azután a sorakozót jelentő sip-szó hív haza. Most következik az ízletes ebéd, melyet mindenki farkasétvággal fogyaszt el. A délután eseménye a football-mérkőzés. A környéken táborozó cserkészcsapatokkal nagy esatákat vív a nyaralótelep. Legtöbbször győztesként kerül ki a viadalból. Ilyenkor dupla adag vacsora következik. Az egész tábor diadalünnepet ül. Élteni a csapatot, a legjobb játékost, a gólrúgókat, mindenkit. Este zászlóbevonás. Lélekemelő percek, amikor az ember magába száll és napi munkáját, élményét átgondolja és megköszöni a jó Isten segítségét. A magyar „Hiszekegy“ alatt a zászlót bevonják és az ünnepély a székely himnusz magasztos hangjaival zárul. Utána mindenki szomszédja kezét fogva jóéjszakát kíván és elbúcsúzik társaitól.

Elesendesedik a tábor, csak egy-egy felügyelő, lámpása világít, amint az egész telepet bejárva, gondosan betakargatja az apróságokat.

Igy megy ez három héten át, minden nap bővülnek az örökké megmaradó élmények. Ezek az élmények és ez a három hét minket egyházunkkal és vallásunkkal szemben köteleznek. Nem szabad elfelejtkeznünk az itt töltött szép napokról s mindenkinek áldoznia kell majd vagyona szerint, hogy minél több rászoruló gyermek élvezhesse a magyarkúti paradicsom áldott levegőjét, hogy minél több ajakról zengjen fel a zászló előtt a székely himnusz és unitárius hitvallásunk:

„Egy az Isten“.

legifj. Gvidó Béla.

A cserkész tábor.

Június 29-én reggel futott ki 345. sz. János Zsigmond cserkészcsapatunkkal a balassagyarmati vonat a Nyugati p. u.-ról. Huszonnyole cserkészkalap integetett ki a vonat ablakán, hogy huszonnyole fiú búcsút mondjon a füstös nagyvárosnak és a Börzsöny erdejében élje három hétig a maga cserkészéletét. Azóta már több nap eltelt és áll a tábor. A három órs és a paranesnokság sátrai, a G. H. és a konyha, valamint a kerékpárok sátra szabályos rendben helyezkednek el a tábor közepén álló zászlórúd körül. A rúd tövében mohával kirakott hármashalom emelkedik, előtte az erdélyi címer és Magyarország virágos térképe emlékeztetnek nagy feladatainkra.

Táborunk — hiszen mi más is lehetne a mai időkben — a munka tábora. Az első napokban kora reggeltől késő estig dolgoztunk a tábor felállításán és szépítésén. Ezek befejeztével megváltozott munkatervünk. A nap legnagyobb részét a cserkészpróbák anyagának, a cserkészstudásnak elsajátítása tölti ki. Ez a paranesnokságra és a fiúkra egyaránt nagy feladatot ró, ugyanis a mai idők szellemének és követelményeinek megfelelően kitűzött „honvédecserkész“ eszménykép elérése sok tanulást, szorgalmat és kitartást igényel. Elméleti és gyakorlati tudnivalóink nagy-

jából a következő területeket ölelik fel: alaki kiképzés, céllövészet, hír- és jeladás, térképészet, honpolgári ismeretek, magyar történelmi tájékozottság, önvédelem, elsősegély, életmentés, tüzelés és főzés, mindenféle tábortüzeink, ügyességek, stb. Nehéz feladatok, sok munka, de a cél, amelyért dolgozunk és a cserkészlet sok szépsége jöl-éső érzéssel tölti el lelkünket és kárpótol a sok fáradságért. A jólélekkel végzett napi munka után közismert és közkedvelt tábortüzeinket tartjuk meg, ahol a környék lakosságának és a nyaraló unitárius fiúknak bekapcsolódásával eleve-nítjük fel a cserkészlet kedves élményeit és megemlékezünk azokról a magyar testvéreinkről, akik hozzánk legközelebb állnak, de még nem ülhetnek a mi tábortüzeink mellett.

A három hét alatt több gyalogkirándulást és kerékpárutat tettünk ill. teszünk a környéken és a visszacsatolt felvidéki részeken, úgymint az Ipoly mentén, Komáromba és Rozsnyón keresztül Kassára.

Csapatunk a télen ünnepli fennállásának 10 éves jubileumát. Ebből az alkalomból új cserkészlettel akarjuk a csapat életének vérkeringését meggyorsítani, hogy az új erők bekapcsolása vi-gyen tovább egy újabb 10 éves jubileum felé. Ezt a célt szolgálta tulajdonképpen mostani tábor-helyünk megválasztása. Reméljük, hogy a magyarkúti fiú-nyaralótábor tagjainak szívéhez kö-zelférközött az egyetlen esonkaországi unitárius cserkészcsapat és a budapestiek közül — aki csak teheti — ösztől fogva résztvesz cserkészeink ille-tve apródjaink munkájában.

Rövid beszámolómm végére érkeztem és most hálás szívvel mondok köszönetet az egész csapat nevében mindazoknak, akik ezt a szép táborozást akár erkölcsi, akár anyagi támogatásukkal szá-munkra lehetővé tették, és arra kérem őket, hogy tartsanak meg minket ezután is szeretetükben és pártfogásukban.

vitéz Nyiredy Szabolcs.

A NAGYVILÁGBÓL

Hollandiai ifjusági konferencia.

A hollandiai Szabadelvű Keresztény Ifjúság július 27-től augusztus 4-ig tartó nemzetközi táborba hívja meg a különböző országokban élő hasonló hitű és gondolkodású ifjakat. Tizenhat és tizenkilenc év közötti fiúk és lányok vehetnek részt, részvételi díj 40 pengő. A fiúk részére Leersomban és a lányok részére Vughtban van a tábor felállítva. Minden levél erre a címre küldendő: Central Secretariat V. C. J. C. Nieuwe Gracht Utrecht, Holland.

A tábor célja az ifjúság nevelése abban a nemzetközi szellemben, melyet tőlünk a mi szabadelvű keresztény vallásunk megkíván. Nem el-pazarolt pénz és idő, melyet arra szentelünk, hogy más nemzetek gyermekeit megismerjük, maguu-

kat velük megismertessük és baráti kapcsolatokat létesítsünk ott, ahonnan az hiányzik. A nevelést pedig korán el kell kezdeni, ezért teszik Holland hitrokonaink, nagyon okosan, a korhatárt húsz éven alól. A vezetőség különösképen kéri a résztvevőket, hogy jókedvüket, népdalaikat, népies táncukat és ha van, nemzeti viseletüket senki se felejtse otthon.

H. Sz. V.

Heltai Gáspár tanítása.

A tudós unitárius elődünknek, Heltai Gáspárnak 1572-ben megjelent egy könyve: „Diálogus a részegség és a tobzódás ellen“. Tehát az unitáriusok már akkor küzdöttek ez ellen a világi öröm ellen. Az amerikai unitáriusok évkönyvében is olvasunk alkoholelles munkáról. Magyarországon egyetlen egyház sem végez számottevően ilyen munkát. Az „Országos Baptista Alkoholelles Egyesület“ közleményéből vesszük ezt a jellemző esetet át: „A multkor egy községben voltam, ahol az ifjúság mulatságot rendezett. Vigan ment a szórakozás, mígnem éjjél körül az egyik ifjú, akiknek idült szívbaja volt, össze nem esett. Orvosért szaladtak s egy óra mulva megérkezett, ugyancsak egy másik mulatságból az orvos, a mulatság nyomait árulva el lépéseivel és beszédével. Az ifjú már halott volt. Heltai Gáspár hitsorsos utódai, nem érezzük, hogy volna teendők?”

(Misszionárius.)

Országos protestáns napok.

A magyar protestánság átfogó társadalmi egyesülete: az Országos Bethlen Gábor Szövetség a Reformáció Emlékünnepével kapcsolatban ez év október végén országos protestáns napokat rendez Budapesten. Ezekben a napokon testvéri találkozóra gyűlnek össze az egész ország protestánsai, hogy tanubizonyságot tegyenek élő evangéliumi hitükről, protestáns öntudatukról és a protestantizmusnak — a történelmi multban gyökeres — elhivatottságáról.

Az országos protestáns napokon nagyszabású ünnepélyek és megmozdulások történnek. Közös Istentiszteletek, előadások, protestáns szerveknek közös megbeszélései. Operai és színházi díszelőadások, fáklyás felvonulás, stb., stb. A protestáns napokra felutazók vasuti kedvezményben és jutányos elszállásolásban részesülnek.

Már most felhívjuk olvasóink szíves figyelmét a magyar protestánsoknak erre a nagyszabású történelmi megmozdulására. A protestáns napokról későbbi időpontokban részletes tájékoztatást adunk. (Az országos protestáns napok rendezőbizottságának címe: Országos Bethlen Gábor Szövetség, Budapest, IV., Semmelweis-utca 17.)

(Beküldött közlemény.)

RÁDIÓ közvetíti Istentiszteletünket Koháry-utcai templomunkból július hó 30-án d. e. 9 órakor. A szolgálatot Barabás István budapesti lelkipásztor végzi.

DR. MESTER MIKLÓS tanárt, székelykeresztúri főgimnáziumunk egykori jeles ref. vallású diákját a ráckevei kerületben országgyűlési képviselővé választották. A fiatal erdélyi tudós munkásságától főként most sokat várunk. Megválasztása alkalmából baráti szeretettel mi is üdvözöljük.

KOVÁCS KÁLMÁN gimnáziumi igazgató presbiterünket Magyarország Kormányzója tanügyi főtanácsosi címmel tüntette ki. Szeretettel üdvözöljük az új méltóságos urat, s további munkásságához is sok sikert kívánunk.

DR. VITÉZ SZINTE JÁNOS presbiterünket Máv. igazgatóvá nevezték ki, s egyúttal örömmel tudatjuk azt is, hogy a Kormányzó Ur felvette a Vitézi Rend tagjai közé. Kitüntetéséhez örömmel gratulálunk.

DR. FABER holland lelkész, a nemzetközi szövetség titkára felesége kíséretében Erdélyben járt s ott részt vett az ifjúsági konferencián és több gyülekezetet meglátogatott. Július 9-én prédikált a Misszió Ház templomában s ezt követően részt vett az Igazgató Tanács kiküldött bizottság értekezletén, mely a jövő évben itt Budapesten megrendezendő unitárius világkongresszus kérdését tárgyalta.

A NEMZETKÖZI SZÖVETSÉG Elnöki Tanácsa július hó 11–12. napjain Utrechtben tartja gyűlését, melyen részt vesz Józán Miklós püspöki vikárius képviselőjében dr. Csiki Gábor missziói lelkész. Ez a gyűlés határoz véglegesen a jövő évi kongresszus ügyében.

SIMÁNDY TAMÁS dr. presbiterünket kir. ítélőtáblai bírónak nevezték ki. Megérdemelt szép előléptetéséhez gratulálunk.

VITÉZ NYIREDY GÉZA dr. presbiterünket min. osztálytanácsossá nevezték ki. Szeretettel üdvözöljük.

BARTHA LAJOS presbiterünket szeretettel köszöntjük alezredessé történt kinevezése alkalmából.

BOROSS ÁRON állami tanító, hódmezővásárhelyi kántorunkat a VII. fizetési osztályba nevezték ki. Szeretettel üdvözöljük.

KELEMEN BÉLA vagyongazdálkodó gondnokunk meglátogatta magyarkúti telepünket és felkereste az ott táborozó eserkészesapatot is. Egyházi előjáróink látogatásai és buzdító beszédei jó hatást tesznek ifjúságunkra.

Siessen előfizetni!

GOTHARD ZSIGMOND presbiterünket miniszteri műszaki tanácsossá nevezték ki. Szeretettel üdvözljük.

DR. BENCZUR-ÜRMÖSSY GÁBOR atyánkfiaát, aki szociális intézményeink irányában több ízben mutatta meg ragaszkodását, miniszteri titkárrá nevezte ki a belügyminiszter. Elölépése alkalmából szeretettel gratulálunk.

MAGYARKUTI INTÉZMÉNYEINKET és ott táborozó gyermekcseregünket meglátogatta Józán Miklós püspöki vikárius, aki megelégedéssel szemlélte meg a nyaralóban táborozó 60, és a cserkész táborban munkálkodó 30 unitárius gyermeket, — egy teljes unitárius fiatal menetszázadot. A gyermekeket meleg üdvözlő szavakkal figyelmeztette kötelességeikre és a vezetőknek elismerését fejezte ki eredményes munkásságuk felett. Ugyanekkor meglátogatta nyaralótáborunkat vasárnap dr. H. Faber holland lelkész, felesége és Kisgyörgy Áron presbiter kíséretében, aki a vasárnapi Istentisztelet után, melyen a szolgálatot Pethő István lelkész látta el, Ferencz József lelkész üdvözlő szavai után beszédet intézett az egybegyűlt fiatal csereghez s örömeinek adott kifejezést a látottak felett. Este magyaros flekken vasorán vett részt, melynek pompás felszerelését Kisgyörgy Áron presbiterünk most ajándékozta a nyaralótelepnek.

DR. KÁLNOKI KISS Jenő és dr. Lőrincz Ákos orvosok végezték el nyaralótáborba készülő gyermekeink orvosi vizsgálatát. Munkásságukért fogadják mindnyájunk hálás köszönetét.

KOCSORDI MEGBIZATÁSA alól jún. 19-én felmentette Józán Miklós püspöki vikárius Ferencz József lelkészt és Nagy Sándor kántort, akik mindketten jelenleg a magyarkúti fiútáborot vezetik.

VITÉZ NYIREDY GÉZA dr. presbiter fiát, Szabolcsot felvették a Vitézi Rend tagjai közé. Eddigi munkássága alapján a jövőben is sokat várunk tőle.

A GYERMEKVÉDŐ LIGA és a Zsófia Szanatórium most megtartott közgyűléseiken elhatározták egyesülésüket és a jövőben „Országos Gyermekvédő Liga és Gyermekszanatórium Egyesület” néven fognak tovább működni. Az új intézmény kezelésében közel húsz gyermekjóléti telep áll, melyeknek számát még szaporítani akarják. Ennek a munkának áll szolgálatában Nőszövetségünk is, amikor minden esztendőben vállalja egyik országos gyűjtőnap sátor vezetését.

A MAGYAR FÖLD NAGYJAI ÉS TÖRTÉNELMI EMLÉKEI. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium 17.693/1928. sz. engedélyével 1931-ben Kókai Lajos kiadásában egy szép kiállítású iskolai falitérkép jelent meg, melyet Scharf Nándor rajzolt, s melyet Albrecht István, dr. Erődi Kálmán, Jovicza J. Sándor, dr. Karl János, Máté János és dr. Pécsi Albert szerkesztettek. A térkép 27 író, tudós, művész, államférfi és 32 történelmi emléken — vár, templom, szobor — mutatja be a

magyar föld nagyjait és történelmi emlékeit. A sok szerkesztő között valóban elveszett a gyermek. Kolozsvárt a Mátyás szobor mutatja be. De sem Torda, sem Dévavára nem szerepel a bemutatott képek között, hogy reávilágítson akár melyik is az unitárius egyházat megalapító Dávid Ferenc életének tanulságain keresztül az egyetlen magyar vallásalapító emlékére. Székelykeresztúrt is elfelejtették a tudós szerkesztők, pedig az unitárius főgimnázium mellett itt alakult meg az imperiumváltás óta az első gazdasági szakiskola, s ez a város a székely élet szellemének egyik gócpontja. A szerkesztők közül tudomásunk szerint dr. Pécsi Albert tanár, az unitárius egyház tagja.

ERDÉLY

DR. VARGA BÉLA püspököt a román király kilenc esztendőre kinevezte a román szenátus tagjai közé. Erdély magyar püspökei közül többet neveztek ki ez alkalommal a román szenátusba.

A NEMRÉGIBEN LEZAJLOTT román választásokon egy unitárius törvényhozó is mandátumot szerzett: Tompa Lajos tordai gyáros, egyházi tanácsos testvérünk, akinek munkásságától sokat várunk. A magyar népközösség bukaresti központi irodájának vezetője: ifj. dr. Mikó Imre egyházi tanácsosunk.

HOMORÓDSZENTPÉTERRE, Bedő Miklós elhalálásával megüresedett lelkészi állásra Pap Ferenc eddigi keddi lelkészt választották meg. Új munkahelyén törekvéseire Isten áldását kérjük.

BÁLINT ÖDÖN homoródkarácsonyfalvi lelkész, udvarhelykörü esperest ünnepelték tisztelői és lelkésztársai gyülekezetének templomában 25 éves lelkészi szolgálata évfordulóján.

A DICSŐSZENTMÁRTONI unitárius fiatal-ság meglátogatta Torockó, Kövend és Torda unitárius fiatal-ságát egy tanulságos kirándulás és egyházi missziói ünnep keretében. Dicsőszentmártonban id. Gvidó Béla nyugalomba vonult esperesünknek méltó utóda, Lukács Sándor lelkész, aki továbbra is élénk és eredményes munkásságot végez gyülekezetében.

KOLOZSVÁRI teológiai akadémiánkon az elmúlt hóban Kiss Zoltán, László Attila, Miklós István, Nagy Ferenc, Simonyi György és Szolga Ferenc szereztek unitárius lelkészi szolgálatra képesítő oklevelet. Közülük Miklós István jeles eredménnyel vizsgázott. Simonyi György magyarországi illetőségű.

LELKÉSZI HÁZASSÁGKÖTÉSEK. Nemrégiben két lelkész házaspár kötött házasságot Erdély béreei között. Kelemen Imre oklándi lelkész feleségül vette Bedő Boriska okl. lelkészt, és Nyitrai Mózes marosújvári lelkész és Deák Berta okl. lelkész, erzsébetvárosi s. lelkész a kolozsvári unitárius templomban kötöttek házasságot. Mindkét fiatal párra dr. Kiss Elek egyházi főjegyző kérte Isten gazdag áldását.

MEDGYESI GYÜLEKEZETÜNK lelkeszi állására *Süskösd* Pál lelkész, okl. vallás tanár nyert kinevezést. Munkásságához szép reményeket fűzünk. Mint érdekességet megemlítjük, hogy ebben a szépen gyarapodó fiatal gyülekezetben a gondnoki tisztet évek óta egy áldozatos unitárius asszony, *Guman Jenőné*, sz. *Arkossy* Ferike látja el.

SZÉKELYKERESZTURON az egyházközség új harangja felszentelését *dr. Varga Béla* püspök végezte, az új elemi iskolai épületet pedig *dr. Kiss Elek* egyházi főjegyző avatta fel. A szép ünnepélyről megleghangú tudósítást olvastunk az Unitárius Közlönyben *Máthé Sándor* lelkész tollából.

BUKARESTI egyházközségünk kebli tanácsi határozattal elhatározta, hogy lelkésze, *Lőrinczy Géza* nyári szabadsága idején egy hónapig nem tart Istentiszteletet s ahogyan az Unitárius Közlöny írja: „Híveink vegyenek részt a testvér protestáns gyülekezetek Istentiszteletein“. Az olvasottak felett kritikát gyakorolni nem áll jogunkban, de úgy gondoljuk, hogy ez az intézkedés akkor, amikor nyáron teológusaink közül többre ráférne egy kis gyakorlati lelkészi munkálkodás is, nem válik az unitárius öntudat erősítésére.

UNITÁRIUS IFJUSÁGUNK ezévi nyári konferenciáját szép siker mellett Nyáradgálfalván rendezte meg, melyen *dr. H. Faber* holland és *D. Harrington* amerikai unitárius lelkészek is részt vettek. Az ünnepélyes találkozón megjelent *dr. Varga Béla* püspök is. A konferencia munkásságának ismertetésére még visszatérünk.

PÁL MIHÁLY ny. tanító és neje *Kovács Berta* elhunyt *Ernő* fiuk emlékezetének megörökítésére a székelykeresztúri főgimnáziumnál 20.000 lejes, kb. 700 pengős alapítványt tettek, két jóra való székely fiú tanulmányai elősegítésére. A bánatos szülők nemes cselekedete Istennek tetsző buzgólkodás.

AZ UNITÁRIUS IRODALMI TÁRSASÁG, amint azt a kolozsvári Ellenzékben olvassuk, pünkösd hétfőjén felolvasó ülést tartott a gimnázium dísztermében. Az elnöki megnyitót *dr. Ferenczy Géza* tb. főgondnok, a társaság elnöke mondotta, ifj. *dr. Mikó Imre* rendes tag székfoglaló előadását „a vallási kisebbségek védelme“ címen. *Gyallay Pap Sándor* székfoglalójául néhány költeményét olvasta fel. *P. Szentmártoni Éva* szép ének-száma és *Gyallay Domokos* nagyszerű előadása zárta be a műsort, melynek megrendezése *Szentmártoni Kálmán* főtitkár szorgalmát dicséri.

BALAN erdélyi görögkeleti román metropolita mozgalmat indított el, mely minden bizonytalanság a kormányhatóság tetszésével is találkozott, hogy a románok két egyháza, a görögkeleti és a görögkatolikus mielőbb újra egyesüljön. Az egyesülést Balan metropolita úgy képzeli el, hogy a két századdal ezelőtt leszakadt és görögkatolikus egyházat Habsburg uralom alatt hatalmi támogatás mellett megalakított románok, legnagyobb-

részt erdélyiek, térjenek vissza a görögkeleti egyházba. Reménysége nézetünk szerint nem egészen alaptalan, mert a világháború után a cseh- és lengyelországi görögkatolikusoknak jelentős része visszatért a görögkeleti egyházba. Ezt a mozgalmat a nyugati protestánsizmus érdeklődésével melegen támogatja. Figyelmesen szemléljük azt a mozgalmat, mely az erdélyi románság körében vallási téren most fog kibontakozni.

AZ UNITÁRIUS KÖZLÖNY legutóbbi számában a magyarkúti nyaralótelep ismertetéséről olvastunk a június hó 8-án tartott férfi konferencia leírása kapcsán.

A KERESZTÉNY MAGVETŐ nyári száma gazdag tartalommal jelent meg *Vári Albert* és *P. Szentmártoni Kálmán* szerkesztésében.

KÜLFÖLD

AZ AMERIKAI UNITÁRIUSOK évi nagygyűléseit május hó 21–27. napjai között tartották meg. Ezekben a napokban Bostonban több ezer unitárius gyűlt össze, hogy a különféle szervezetekben csoportostított munkák évi seregszámát megtartsák. *Dr. F. M. Eliot* új elnöksége alatt a megújított élet értékes eredményeiről adnak számot. Mint érdekességet említjük meg, hogy az egyik szervezet a Ware lectures felkért előadója *dr. Benes Ede*, a megszűnt cseh köztársaság volt elnöke, aki azonban a demokrácia és a vallás c. előadását, amint arról levelében egyik barátunk értesít, nem tartotta meg.

THE JOURNAL OF LIBERAL RELIGION címen az amerikai unitáriusok és univerzalisták lapot adtak ki, mely negyedévenként a tudományos irodalom termését viszi el az érdeklődő olvasóközönséghez. Szerkesztője Professzor *dr. L. J. Adams*, a chicagói unitárius teológiai fakultás fiatal tanára és a kiadás költségeihez a fakultás is hozzájárul. Hozzánk ismertetésre beküldött első számában *dr. F. M. Eliot*, az amerikai unitárius társulat elnöke, Emerson nevezetes beszédének hatását fejtegeti, *dr. K. Beth* volt bécsi egyetemi teológiai tanár az intézmény és szellem hatását ismerteti. A newyorki Union Theological Seminary tanára *dr. W. A. Brown*, az amerikai teológiai tanárok nesztora, az ökumenicitás és a liberalizmus viszonyára vonatkozóan mondja el nézeteit. *Lyttle* professzor és többen értékes könyvismertetést közölnek. A szerkesztői bevezető és a későbbi számok vezető cikkeinek ismertetése arról tanuskodik, hogy a tudós fiatal szerkesztő munkatársai közé az egész világ szabadelvű szellemeit is be akarja kapcsolni. Új unitárius lapotársunkat szeretettel üdvözljük.

AZ AMERIKAI UNITÁRIUS TÁRSULAT elnöke, *Dr. F. M. Eliot* és *Charles M. Wright* angol unitárius lelkész szolgáltak azon a július hó 4-én rádió közvetített Istentiszteleten, melyet az európai kontinens unitáriusai részére tartottak.

AZ OXFORDI MANCHESTER COLLEGE most tartotta Oxfordba való átköltözésének ötven-
esztendősi évfordulója alkalmából ünnepélyes Is-
tentiszteletét. A szolgálatot dr. W. H. Drummond
tartotta, akinek édesapja az intézet igazgatója és
országos hírnő tanára volt egykoron. Az idei év-
ben az intézetben két vendégelőadó is működött.
Az egyik a legnevesebb amerikai professzor, Rein-
hold Niebuhr, a newyorki Union Theological Se-
minary előadója, aki a kereszténységnek a fasziz-
mushoz, marxizmushoz és liberálizmushoz való
viszonyát vizsgálta előadásaiban. Dr. F. M. Hnik,
a prágai Husz János teológiai fakultás tanára
pedig a keresztény szociológia köréből tartott
előadásokat. Örvidenénk, ha a minden évben
meghívott vendégelőadók sorában egyszer kolozs-
vári teológiánk tanárai közül is vendégül látná-
nak valakit.

THE AXIS a címe az amerikai unitárius nő-
egyleti mozgalom lapjának, mely ismerteti, hogy
a választások során újra Mrs. Russel P. Wise
úrnőt választották meg elnöknőnek. A titkár:
Mrs. H. B. Hartwell, a pénztáros: Mrs. William
W. Churchill.

AZ INTERNATIONAL RELIGIOUS FEL-
LOWSHIP, az unitárius ifjúsági világszövetség
az idei évben a svájci Arcegnoban tartja meg kon-
ferenciáját, aug. 7—12 napjain a svájci szabad-
elvű Zwingli Bund táborhelyén. A választmány
választott tagja, Ferencz József lelkész képvise-
letében vitéz Nyiredy Szabolcs vesz részt a kon-
ferencián.

HALOTTAINK. Perczelné Kozma Flóra Le-
ányegyletünknek két fiatal tagja: Józsa Vilma és
Szőke Rózi költözött el az élők sorából. Mind-
kettőjüket Pethő István lelkész temette. A csalá-
dok és leányegyletünk bánatában őszinte szívvel
mindnyájan osztozunk.

ÖZV. LOVAG ARLOW VIKTORNÉ, sz. szent-
gericei Nagy Mária életének hetvenedik évében
jún. 20-án elhunyt. Az elköltözött egyike volt
azoknak az unitárius asszonyoknak, akik örömet
és szenvedést egyaránt Istenben bízó lélekkel vi-
selnek, s akinek megengedte az Isten, hogy gyer-
mekeiben és unokáiban öröme teljék. Temetésén
Barabás István lekipásztor mondott gyászbeszé-
det a farkasréti temetőben. Nagyszámú hátrama-
radottjai között van dr. vitéz Nyiredy Gézané,
Nőszövetségünk fáradhatatlan főtitkára, minden
unitárius mozgalom lelkes résztvevője, akinek
nagy bánatában mindnyájan együttérző szívvel
osztozunk.

Női és férfikalap nagy vá-
lasztékban — modellek után
alakítást olcsón vállalom

özv. Péter Jánosné

VIII., Baross-utca 82.

**Üveg és porcellán
szaküzlet**

Díszműárúk - Olomkristályok
épületüvegezés

BP., V., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 44. TELEFON: 114-066

Cégtulajdonos

HAVAS JÓZSEF
üveges mester

HIVATALOS RÉSZ

A GYERMEKVÉDŐ LIGÁTÓL átvett 110 drb.
á 1 P tikett elszámolása: dr. Halász Jánosné 5 P,
Lawner Károlyné 2 P, özv. Nyirő Gézané 2 P,
Józan Miklósné 5 P, Heutler Györgyné 4 P, özv.
Schey Ernőné 2 P, dr. Csiki Gáborné 2 P, Tordai
Lászlóné 2 P, Rédiger Károly 1 P, Ujvári László
1 P, Engel Györgyné 1 P, Dimény Lajos 1 P, Iván
Margit 3 P, Vernes 1 P, Lóránd Istvánné
2 P, Rajk Imréné 2 P, özv. Jakobi Fülöpné 2 P,
Buzogány Anna 3 P, Pauszpertl Károlyné 2 P,
dr. Zsakó Istvánné 2 P, Alzertné 1 P, Jukl
Károlyné 2 P, Belovary Istvánné 1 P, Morgentha-
ler Alfrédné 2 P, Ferencz Józsefné 2 P, Sigmund
Sándorné 2 P, Preyer Mária 2 P, Török Kálmánné
2 P, Gyarmathy 2 P, Borsos Zoltánné 4
P, Péterffy Gyula 2 P, Bence Béláné 2 P, Gáthy
Fülöpné 2 P, dr. Szent-Iványi Józsefné 2 P, Deák
Farkasné 2 P, Mihály Rudolfné 2 P, Havas Jö-
zsefné 2 P, Barabás Istvánné 1 P, Kovács Kál-
mánné 2 P. Összesen: 82 P. — A gyűjtés alkalmá-
val a helyszínen beszolgáltattott jelvények ára fe-
jében: dr. Zsakó Andorné 2 P, Hegyi Gyuláné
2 P, Polgár Margit 2 P, Péterfi Júlia 2 P, özv.
Biró Jánosné 2 P, özv. Ráduly Jánosné 2 P, Fürst
Ödönné 2 P, Jáky Nándorné 2 P, vitéz Nyiredy
Gézané 3 P, Engel Györgyné 5 P. Összesen: 24 P.
— Helyszínen felülfizetés címén befolyt: I. nap
27 P tikett kosár; II. nap 12 P tikett kosár; össze-
sén 39 P. I. nyugta 52 P; II. nyugta 19 P; III.
nyugta 11 P; összesen 121 P. Az összes eredmény:
166 P 98 f. Ebből tikettek árából 121 P, utcai gyűj-
tésből 45.98 P.

Barabás Istvánné pénztáros.

Berde Lajos
cipés mester

II., Bathányi-u. 48.

Istentiszteleti sorrend 1939. aug. hónapban.

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végzi
A) Templomokban:			
V., Koháry-utca 4. . . .	6,13,20	d.e. 9.	Józan Miklós
" " "	R 27	" "	Józan Miklós
IX. Högyes Endre-u. 3. (Misszióház)	6, 13	d.e. 10.	Ferencz József
(Rákos-utca)	20	" "	Gálna Sándor
" "	27	" "	dr. Csiki Gábor
B) Körzetekben:			
X., Máv.-telep. Prot. imaház	6	d.u. 4	Ferencz József
" " "	20	" "	Józan Miklós
C) Pestkörnyéken:			
Pestszentlőrinc Állami telep	6, 13	d.e. 11	Gálna Sándor
Unitárius templom . .	20, 27	" "	Pethő István
D) Vidéken:			
Debrecen, Hatvan-u. 24.			
Unitárius templom . .	20	d.e. 10.	Ferencz József
Dunapataj,			
Unitárius templom . .	20	" "	Barabás István
Füzesgyarmat,			
Unitárius templom . .	20	" "	Darkó Béla
Hódmezővásárhely,			
Unitárius templom . .	20	" "	Biró Lajos
Kocsord,			
Unitárius templom . .	20	" "	dr. Csiki Gábor
Magyarkút			
Unitárius nyaralótelep	6,13,20	d.u.4.	Szent-Iványi S.
Polgárdi,			
Unitárius templom . .	20	d.e. 10.	Bartók Géza

Nb! Aláhuzott dátumokon urvacSORAOSZTÁS. — Egyházi adó befizetését azért szorgalmazzuk, hogy végső esetben ne kelljen hatósági behajtáshoz folyamodnunk. Pénztáros: Zsigmond Lőrinc. Hivatalos órák: délelőtt 9—1., délután 4—6. Pénzbeszedők: pesti oldalon: Lux Ernő, budai oldalon: Varga Jenő. Kérjük hIVEINKET fogadják őket megértéssel. Ugyanők átvehetik a lelkeszi nyugdíjalapra küldött adományokat is. — Egyházközségünk csekk-számlájának száma: 30.400. —

UNITÁRIUS ÉRTESITŐ

Felelős szerkesztő és kiadó: Ferencz József

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 117-529.

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj egy évre 4—P, amely beküldhető a 30.400 számú postatakarékpénztári folyószámlára — (csekk-tulajdonos: Unitárius Egyházközség, Budapest).

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség. A „Hivatalos rész“ c. rovat a Magyarországi Unitárius Egyház bármelyik szerve által beküldött hivatalos közleményt tartalmazza

ÜVEG és porcellán szaküzlet

ÓLOMKRISTÁLYOK, DÍSZMŰARÚK, HÁZTARTÁSI, CIKKEK, ÜVEGEZÉS, KÉPKERETEZÉS, KÁVÉHÁZI VENDÉGLŐI, KÓRHÁZI, SZANATÓRIUMI ÜVEG ÉS PORCELLÁN EDÉNYEK RAKTÁRA

Bp. IV., Párisi-u. 2. (Váci-u. sarok)
— KIS ÜZLET — KIS REZSI — OLCSÓ ÁRAK —
Hittestvéreknek árendemény!

T.: 384-289.

MÁTÉ ZOLTÁN
üzlettulajdonos

ÜRMÖSSY ÉS EÖRDÖGH

üzletében vásároljon

Férfi és női szövetek, selymek, siffon és vászonárúk. Mosóárúk, flanalek, mértékutáni férfi fehéreneműk stb. . .

Férfi és női konfekció osztály:
Kész kabátok, ruhák, pongyolák.

Esőkabátok, balonkabátok, munkaköpenyek, munkaruhák.

IV., Petőfi Sándor-u. 3. az udvarban
Udvari helyiség - kis rezsi - legolcsóbb árak!

Hittestvéreinknek árendemény!

Utánaküldés kizárva!

Uj cim:

A lap elfogadása előfizetésre kötelez.